

ΕΥΧΗ ΑΓΙΟΥ ΕΦΡΑΙΜ ΤΟΥ ΣΥΡΟΥ

Απομαγνητοφωνημένη ομιλία μακαριστού αρχιμανδρίτου Αθανασίου Μυτιληναίου με θέμα: «ΠΕΡΙ ΠΕΡΙΕΡΓΕΙΑΣ»

[εκφωνήθηκε στην Ιερά Μονή Κομνηνείου Λαρίσης στις 15-4-1983]

Ησθάνετο, αγαπητοί μου, ανάγκη της ψυχής του ο άγιος Εφραίμ ο Σύρος όταν απηύθυνε προς τον Θεόν την προσευχή του *«Κύριε καὶ Δέσποτα τῆς ζωῆς μου, πνεῦμα ἀργίας, περιεργείας, φιλαρχίας, καὶ ἀργολογίας μή μοι δῶς»*. Κι όπως λέγαμε μια περασμένη φορά, αναλύοντας αυτές τις τέσσερις κακίες, την αργία, την περιέργεια, την φιλαρχία και την αργολογία, ότι με την αργία, άμεσα και οργανικά, συνδέεται η περιέργεια.

Λέγει ο Απόστολος Παύλος εις την Β΄ προς Θεσσαλονικείς επιστολή του στο 3^ο κεφάλαιο, 11^ο χωρίον: *«Ἀκούομεν γάρ τινες περιπατοῦντας ἐν ὑμῖν ἀτάκτως, μηδὲν ἐργαζομένους, ἀλλὰ περιεργαζομένους»*. «Ακούμε», λέγει, «μαθαίνουμε ότι μερικοί από σας πολιτεύονται άτακτα, ζουν άτακτα, οι οποίοι τίποτα δεν εργάζονται αλλά περιεργάζονται». Δηλαδή, αντί να εργάζονται, ασκούν την κακίαν της περιεργείας. Μη έχοντες εργασία, γυρίζουν από δω, γυρίζουν από κει, και έτσι περίεργοι όντες μαθαίνουν απ' αυτόν, μεταφέρουν στον άλλον κ.ο.κ. Γι' αυτό, λέγει, ένας πατήρ της Εκκλησίας μας: *«Ἀπὸ γὰρ ἀργίας, περιέργεια καὶ ἀπὸ περιεργείας ἀταξία»*. Βέβαια, *«ἀπὸ τὴν ἀργία μεταπίπτομε εἰς τὴν περιέργεια καὶ ἀπὸ τὴν περιέργεια εἰς τὴν ἀταξίαν»*.

Εντούτοις, αγαπητοί μου, η περιέργεια που εμφανίζεται σαν κακία και σαν πάθος είναι ένα υποκατάστατο μιας αγαθής περιεργείας, η οποία είναι έμφυτος εις τον άνθρωπον. Είναι εκείνο το οποίον λέγεται ότι *«φύσει ὁ ἄνθρωπος ὀρέγεται τοῦ εἰδέναι»*. *«Ἐκ φύσεως ὁ ἄνθρωπος ἀγαπᾷ νὰ γνωρίζει»*. Και πώς ακριβώς αγαπά να γνωρίζει; Δια μίας τάσεως, μιας εφέσεως, έχοντας αυτήν την περιέργεια της γνώσεως. Συνεπώς είναι έμφυτο πράγμα αυτό. Και πράγματι είναι κάτι που συνιστά στοιχείον της εικόνας Θεού μέσα μας, και έτσι η εικόνα, ο άνθρωπος, αναζητά το αρχέτυπό της, τον Θεόν.

Αυτή η περιέργεια, η οποία υπάρχει έμφυτη εις τον άνθρωπον, η αγαθή περιέργεια, είναι εκείνη η οποία οδηγεί, αν το θέλετε, εις την περιπέτειαν της γνώσεως. Είπα εις την περιπέτειαν της γνώσεως, διότι ο άνθρωπος δεν τελειώνει ποτέ στο να θέλει να γνωρίζει.

Όσο πιο πολλά γνωρίζει, τόσο πιο πολλά θέλει να γνωρίζει. Δεν σταματά ποτέ εις την απλή γνώση, αλλά θέλει διαρκώς να βαθαίνει. Έτσι, αυτή η περιέργεια τον οδηγεί εις την επιστήμη και εις την σοφία. Γιατί ο άνθρωπος είναι σοφός και επιστήμων; Επειδή είναι περίεργος. Δηλαδή ερωτά: *«Τι είναι αυτό;»*. Κανένα ζώο δεν ρωτά τι είναι αυτό. Από την στιγμή που ο άνθρωπος θα θέσει το ερώτημα: *«Τι είναι αυτό;»*, μπροστά στο κάθε αντικείμενο της κτίσεως, αλλά παίρνει ως αντικείμενο ακόμη και τον εαυτό του, *«τι είναι αυτό;»*· από κει αρχίζει η γνώσις, αρχίζει η επιστήμη, η σοφία. Βλέπετε, λοιπόν, ότι αυτή η περιέργεια πράγματι είναι σπουδαίον στοιχείο. Λέγει ο Ισοκράτης: *«Ἐὰν ᾗς φιλομαθής, ἔσει καὶ πολυμαθής»*. «Εάν», λέγει, *«είσαι άνθρωπος που αγαπᾷς να μαθαίνεις, ἔχεις την περιέργεια της γνώσεως, τότε γρήγορα θα γίνεις πολυμαθής, θα γίνεις ένας σοφός άνθρωπος»*.

Αλλά δεν είναι μόνο εις την επιστήμη, εις την σοφία, αναγκαία η περιέργεια· η οποία, αν το θέλετε, κάνει τον άνθρωπο ζωντανόν. Είναι σε όλους τους τομείς της ζωῆς μας, εις αυτήν την πνευματικὴν ζωὴν. Αλίμονο εάν ο Χριστιανός δεν είχε αυτήν την αγαθὴν περιέργειαν. Να αναζητήσῃ, να μάθῃ, να πληροφορηθῇ, να γνωρίσῃ. Οι αρχαίοι Χριστιανοί, τα πρώτα χρόνια, όταν μάθαιναν ὅτι υπήρχε κάποιος ασκητής ἢ κάποιοι ασκηταί ἢ κάποιοι σοφοί και σπουδαῖοι και ἅγιοι ἄνθρωποι σε ερημιές, εκινούντο μέρες ολόκληρες, ταξίδια και δεν λογάριαζαν κόπους και ἔξοδα, να παν, και μάλιστα σε βαθιὰς ἐρήμους, να παν να ακούσουν και να δουν ἕνα ἅγιο ἄνθρωπο. Και μάλιστα πόσες φορές πήγαιναν κι αὐτός ο ἅγιος ἄνθρωπος, που εἶχε μέσα στο πρόγραμμά του να μὴ μιλάει, τον ἐβλεπαν μόνο. Εκάθηντο ἐκεῖ δυο τρεῖς μέρες. Τον ἐβλεπαν. Μόνο τον ἐβλεπαν. Και μετὰ ἔφευγαν. Πολύ δε παραπάνω εθεωρούσαν τον εαυτό τους πολύ ευτυχῆ αν ο ἄνθρωπος αὐτός, ο ἅγιος ἄνθρωπος, μπορούσε να πει πέντε λόγια. Εἶχαν την δίψα να γνωρίσουν την χριστιανικὴν ζωὴν. Εἶχαν την δίψα να γνωρίσουν την βαθιά πνευματικὴν ζωὴν: *«Πῶς κατάφερε αὐτός ο ἄνθρωπος να ανεβῇ τόσο ψηλά; Πρέπει να μάθομε τα μυστικά του»*. Προσέξτε, υπογραμμίζω, γιατί θα αναφερθῶ και σε κάποια ἄλλα μυστικά παρακάτω. *«Πῶς κατάφερε ο ἄνθρωπος αὐτός να ἀνέβῃ τόσο ψηλά, εις υψηλὴν θεωρίαν πνευματικὴν. Πρέπει να το μάθομε κι εμεῖς. Γιατί κι εμεῖς θέλομε να ανεβούμε»*. Υπήρχε λοιπόν αὐτή η

καλή περιέργεια, η οποία πραγματικά ανέβαζε τους Χριστιανούς και τους έκανε να μιμούνται τους αγίους.

Αλλά πρέπει να πούμε όμως ότι αυτή, όπως ήδη σας ανέφερα, η αγαθή περιέργεια, με την πτώση του ανθρώπου, αμέσως πήρε άλλη τροπή, άλλη κατεύθυνση. Κι έγινε ένοχη περιέργεια. Δεν στρέφεται πια μόνον στα αγαθά· αλλά στρέφεται και εις τα πονηρά. Και συνεπώς αυτή η περιέργεια έπαψε πλέον να είναι αγαθή, έπαψε να είναι ωφέλιμη και εποικοδομητική και κατήντησε μία πληγή, ένα πάθος, μία κακία μέσα εις τον άνθρωπον. Σπουδαίον είναι ότι αυτή η περιέργεια πρωτοϋπήρξε, η ένοχος περιέργεια, μέσα εις τους πρωτοπλάστους. Είχαν την αγία απλότητα όσο ζούσαν μέσα εις τον Παράδεισον. Εδέχθησαν με πάσαν απλότητα τον λόγο του Θεού, ότι δεν έπρεπε να δοκιμάσουν από τους καρπούς ενός δένδρου. Όταν όμως μπήκε η υποβολή του διαβόλου, τότε γεννήθηκε η ένοχη περιέργεια: *«Τι τάχα να είναι αυτός ο καρπός; Τι τάχα να είναι;»*. Τους εφούντωσε την φαντασία ο διάβολος λέγοντάς τους ότι θα θεωθούν, ότι θα γίνουν Θεοί και ότι ο Θεός, ζηλοτυπών, δεν τους άφησε να δοκιμάσουν τον καρπόν αυτόν. **Ως να εδεσμεύετο ο Θεός να περιμαντρώσει τον καρπόν αυτόν αν υποτεθεί ότι θα εκινδύνευε το κύρος του Θεού αν οι πρωτόπλαστοι έτρωγαν από τον καρπόν αυτόν...** Τι ανόητοι που είναι οι άνθρωποι, αλήθεια! Και τι πονηρός που είναι ο διάβολος! Τότε γεννήθηκε, όπως σας είπα, μία δίψα περιεργείας. Μετετράπη η αγαθή περιέργεια της γνώσεως του Θεού εις πονηρήν περιέργεια. Και τότε επήραν να δοκιμάσουν, αν δοκιμάσουν, τι τάχα θα βγει απ' αυτό; Και όταν είδαν τι βγήκε, τότε γέμισαν από ντροπή. Αλλά ήταν πια αργά. Η ένοχη περιέργεια είχε πια εγκατασταθεί μες στην ψυχή τους και η αγία απλότητα είχε δραπετεύσει.

Έτσι, αγαπητοί μου, έκτοτε, μπορούμε να ειπούμε ότι είναι μερικά πράγματα, τα οποία δεν πρέπει να γνωρίσει ο άνθρωπος. Κι αυτά τα μερικά πράγματα που δεν πρέπει να γνωρίσει, επιτρέψατέ να τα απαριθμήσουμε ένα προς ένα. Και πρώτα πρώτα κάποια μυστήρια του Θεού, όχι όλα τα μυστήρια, τα οποία ο Θεός δεν θέλει να γνωρίσουν οι άνθρωποι. Ο ίδιος ο Κύριος όταν ερωτήθηκε δια τον χρόνον της επανόδου Του εις την γην: *«Κύριε, πότε θα έλθεις; Πότε θα αποκαταστήσεις την βασιλείαν εις τον Ισραήλ;*

Πότε θα εγκατασταθεί η Εκκλησία Σου; Πότε, Κύριε;» κι ο Κύριος απάντησε στους μαθητάς Του: *«Οὐχ ὑμῶν ἐστὶ γινῶναι χρόνους ἢ καιροὺς οὓς ὁ πατὴρ ἔθετο ἐν τῇ ἰδίᾳ ἐξουσίᾳ»*. *«Δεν εἶναι δικό σας θέμα να ερευνάτε και να γνωρίζετε εκείνο το οποίον εἶναι κάτω από την ἐξουσία του Θεού»*. Εἶναι μυστήριον. Εἶναι ἀπόκρυφον, σεσιγημένον μυστήριον.

Αλλά πόσες φορές, όταν ανοίγουμε, ἀγαπητοί μου, την Ἀγία Γραφή, προσπαθούμε να ἀποκρυπτογραφήσουμε εκείνα τα οποία η Ἀγία Γραφή δεν αναφέρει; Και δεν πρόκειται περί του σκαψίματος μέσα στα βαθιά νοήματα της Ἀγίας Γραφῆς, -για το οποίο σκάψιμο μάς καλεῖ το ἴδιο το Πνεῦμα του Θεοῦ να εργαστούμε-· αν δείτε, ἀπό τη φύση της το κείμενο της Ἀγίας Γραφῆς, Παλαιάς και Καινῆς Διαθήκης, εἶναι μία ἐπιφάνεια ἐδάφους και ἓνα υπέδαφος ἀνευ τέρατος και ἀνευ βάθους. Και η ἐπιφάνεια εἶναι αὐτό που θα διάβαζα, μία διήγησις, μία ἱστορία, ἓνα γεγονός. Το υπέδαφος, το λατομεῖον εκείνο το ατελείωτο, εἶναι ὅλες οὐ ἀλήθειες που μποροῦν οὐ αἰῶνες να σκάβουν και να λατομοῦν ἀλατομήτως. Βεβαίως καλούμεθα να λατομήσουμε την Ἀγία Γραφή. Να ἀποκρυπτογραφήσουμε τα μυστήριά της. Να την γνωρίσουμε. Μας καλεῖ ο ἴδιος ο Θεός. Και μας λέγει ἀσυνέτους όταν δεν το κάνομε αὐτό. Ὅταν οὐ μαθηταὶ Του σε μία στιγμή δείχνουν ἀδυναμία να μπουν στο νόημα των λόγων Του, λέγει: *«Ἀκμήν καὶ ὑμεῖς(᾿Ὡστε λοιπόν κι εσεῖς) ἀσύνετοί ἐστε;(᾿ασύνετοι εἰστε; Κι εσεῖς δεν καταλαβαίνετε;)»*. Ὡστε πρέπει ἔτσι.

Αλλά κάποια μυστήρια, ὁμως, τα οποία ο Θεός ἔχει σφραγίσαι δεν πρέπει αὐτά να τα πολυπραγμονούμε. Γι'αὐτό λέγει ο ἅγιος Ἀναστάσιος ο Σιναΐτης: *«Οὐ δεῖ περιεργάζεσθαι τὰ σεσιωπημένα τῇ Γραφῇ»*. *«Δεν πρέπει να περιεργάζεται κανεῖς εκείνα τα οποία ἔχουν ἀποσιωπηθεῖ ἀπό την Γραφήν»*. Τι θα γίνει εἴν εμεῖς τα ἀποσιωπημένα και τα κεκρυμμένα της Γραφῆς προσπαθήσουμε να τα παραβιάσουμε; Εἶναι πολύ ἀπλό. Θα πέσομε στην πλάνη. Εἶναι η ἀμοιβή μας. Εἶναι πολύ ἀπλό. Θα πέσομε στην πλάνη, θα πλανηθούμε. Θέλει κανεῖς να πλανηθεῖ; Ἀς παραβιάσαι τα μυστικά, εκείνα τα οποία εἶναι ἀπαραβίαστα. Εἶναι, λοιπόν, μια περιέργεια που ξεπερνάει τα ὅρια. Αὐτή· ἐνοχη περιέργεια.

Είναι και μια άλλη περιέργεια. Μια δεύτερη. Είναι όταν ο άνθρωπος θέλει να ερευνήσει το μέλλον. Όχι βεβαίως το απώτατον μέλλον ή τα έσχατα της Ιστορίας. Αλλά το μέλλον το δικό του. Το μέλλον της δικής του της ιστορίας. Και θέλει να μάθει αν θα παντρευτεί ή δεν θα παντρευτεί, αν θα επιτύχει σε έναν σκοπό του ή δεν θα πετύχει· κι επειδή ακριβώς... πώς, πού, να ερωτήσει τον Θεόν; Πώς θα απαντήσει ο Θεός; Ο Θεός δεν απαντά σε αυτές τις περιπτώσεις. Τότε ξέρει μια άλλη πόρτα, ένα παραπόρτι. Είναι η πόρτα του διαβόλου. Είναι η μαγεία. Και πηγαίνει στο φλυτζάνι του καφέ, και πηγαίνει στην χαρτορίχτρα, και πηγαίνει στο μέντιουμ, να πληροφορηθεί σε αυτές τις πόρτες «τί δεῖ γενέσθαι», τι θα γίνει· τι θα γίνει! Έτσι έκανε και ο Σαούλ ο ταλαίπωρος, να δει την άλλη μέρα εάν θα νικούσε τους Φιλισταίους ή όχι και πήγε εις το μέντιουμ, σε εκείνη την μεσάζουσα γυναίκα να πληροφορηθεί για την έκβαση της μάχης της επομένης ημέρας. Και βεβαίως επήρε την απάντηση, επήρε απάντηση, ναι, την επέτρεψε ο Θεός την απάντηση. Ξέρετε ότι οι δαίμονες δεν γνωρίζουν το μέλλον. Θα σας το πω άλλη μία φορά, οι δαίμονες δεν γνωρίζουν το μέλλον. Στον «αέρα» απαντούν οι δαίμονες. Πετάνε μία κουβέντα και επαληθεύει. Γιατί; Γιατί το επιτρέπει ο Θεός να επαληθεύσει αυτή η κουβέντα των δαιμόνων, για να τιμωρήσει εκείνους που πήγαν στην πόρτα εκείνη. Και πώς τους τιμωρεί; Με την πλάνη. Ποια πλάνη; Του ότι θα δεχθούν τελικά ότι ο διάβολος ξέρει το μέλλον. Και θα ξαναπάνε. Δηλαδή με την πλάνη, επλανήθησαν.

Ο Θεός να φυλάξει να μην έχομε ποτέ αυτήν την ένοχη περιέργεια, να μάθομε το μέλλον, τι θα μας συμβεί. Γι' αυτό λέγει κάποιος εκκλησιαστικός συγγραφεύς: *«Μὴ μαντεῖα περιεργάζεσθε»*, «να μην περιεργάζεσθε μαντικές τέχνες». Ένας άλλος εκκλησιαστικός πατήρ λέγει: *«Εἰ βούλει Χριστιανὸς γενέσθαι, φέρε μοὶ πάντα τὰ περίεργα σου»*. *«Εάν θέλεις να γίνεις Χριστιανός, φέρε μου εδώ όλα τα περίεργά σου»*. Τι είναι εκείνα τα «περίεργα»; Όπως διαβάζομε στο βιβλίο των Πράξεων των Αποστόλων, όταν ο Απόστολος Παύλος εις την Έφεσον εκήρυττε το Ευαγγέλιο και επίστευσαν οι Εφέσιοι, τότε έφεραν τα βιβλία τους, που ήσαν γραμμένα τα «περίεργα»! Τα «περίεργα» είναι οι μαγικές συνταγές, συμβουλές, όλα εκείνα τα οποία αναφέρονται εις την Θεωρητική της μαγείας. Και ελέγοντο *«βίβλοι τῶν τὰ περίεργα πραξάντων»*. Ἡ «εκείνοι

οι οποίοι έπρασαν τα "περίεργα"». Λέγει λοιπόν τώρα εδώ ο Καλλίνικος μοναχός, αυτός είναι. «Θέλεις να γίνεις Χριστιανός; Φέρε μου εδώ όλα εκείνα τα οποία έχεις, από τα "περίεργα". Έχεις βιβλία μαγικά; Έχεις ονειροκρίτες; Τι έχεις μέσα στο σπίτι σου; Φέρτα εδώ. Φέρτα εδώ να τα κάψουμε! Γιατί αυτά, αδελφέ μου, δεν είναι δυνατόν ποτέ να αποτελούν περιέργεια αγαθή. Είναι δαιμονική, αμαρτωλή, ένοχη περιέργεια».

Έχουμε και μια άλλη περιέργεια. Μία τρίτη. Είναι η περιέργεια των αισθήσεων. Προσέξате εδώ. Μπορεί στην πρώτη και στη δεύτερη ίσως να μην είμεθα ίσως ένοχοι, ίσως, αλλά εις την τρίτην είμεθα όλοι ένοχοι. Πώς είναι η περιέργεια των αισθήσεων; Όταν θέλουμε να δοκιμάσουμε, να γνωρίσουμε, δια των αισθήσεων, εκείνα τα οποία δεν πρέπει να γνωρίσουμε. Θα πάρω τρεις αισθήσεις. Θα πάρω την όραση, θα πάρω την ακοή θα πάρω και την γεύση.

Η όρασις, όπως ξέρετε, περιεργάζεται και κλέπτει ξένα πράγματα. Περιεργαζόμεθα τους ανθρώπους. Περιεργαζόμεθα ξένα κάλλη, ξένες ομορφιές. Και εκεί χαζεύουμε και κλέπτουμε. Βγάζει, όπως λέγει ο άγιος Νικόδημος ο Αγιορείτης στο «Συμβουλευτικόν» του «εγχειρίδιον», βγάζουν τα μάτια κάτι αόρατα και μακρύτατα χέρια και κλέπτουν, κλέπτουν, κλέπτουν.... Διαρκώς κλέπτουν. Τι κλέπτουν; Όλα αυτά τα ξένα πράγματα. Είναι αυτό που λέμε, με απλά λόγια: «Τρώμε με τα μάτια». Και τα μάτια μας δεν τα φυλάμε. Πολλές φορές όταν βγαίνομε στον δρόμο για περίπατο, γι' αυτόν τον σκοπό βγαίνομε. Για να δούμε. Και για να μας δουν. Όταν βγαίνουμε στην πλατεία της πόλεώς μας ή του χωριού μας, γι' αυτό βγαίνομε. Να μας δούνε και να τους δούμε. Όταν πάμε σούρτα-φέρτα σε έναν ορισμένο δρόμο, πήγαινε-έλα, πήγαινε-έλα, όχι γιατί έχομε δουλειά, έτσι, είναι για να μακραίνομε αυτήν την αμαρτωλή όραση και να βλέπομε και να μας βλέπουν. Έτσι με τα μάτια μας δημιουργούμε αυτήν την περιέργεια. Τι φοράει αυτός, τι φοράει αυτή. Πώς είναι ντυμένος αυτός, πώς είναι ντυμένη εκείνη. Πώς περπατάει αυτός, πώς γελάει εκείνη. Και γιατί γελάει έτσι, και τι θέλει που γελάει έτσι, και πώς και τι και κοιτάζομε και κοιτάζομε και κοιτάζομε.

Κι όμως, παραγγέλλει, αγαπητοί μου, ο λόγος του Θεού, είναι στις «Παροιμίες» 4,25 «Οἱ ὀφθαλμοί σου ὀρθὰ βλέπétωσαν». «Τα μάτια σου να βλέπουν σωστά». «Οἱ ὀφθαλμοί

σου ὀρθὰ βλέπετ'ωσαν». «Τα μάτια σου να βλέπουν σωστά. Να βλέπουν απλά. Να βλέπουν ὅπως θα έβλεπαν τα μάτια ενός μικροῦ παιδιοῦ». Ο Κύριος επεκαλέσθη ἕνα μικρό παιδί και εἶπε: «Αν δεν γίνετε σαν το μικρό αυτό παιδί, στην Βασιλεία του Θεοῦ δεν θα μπείτε». Ἐνα παιδί εἶναι...ας το πούμε, ἀνόητο. Δεν ἔχει ἀκόμη ανεπτυγμένη την νόησή του. Ἐχει κι ἄλλες κακίες το παιδί. Αλλά ἔχει ὅμως και μία ἀρετή σπουδαία. Εἶναι η ἀπλότητα. Βλέπει απλά. Προσέξτε με, βλέπει απλά, δεν ξέρει τίποτα, βλέπει απλά. Ε, αυτό ἐννοοῦσε ο Κύριος. Την ἀπλότητα. Βλέπετε απλά. Ὅταν βλέπεις, μην τρως τον ἄλλον, μην ἔχεις ἐνοχη περιέργεια. Βλέπε ὅπως εἶναι τα αντικείμενα. Μην προσθέτεις, μην ἀφαιρεῖς. Μην ντύνεις, μην γδύνεις. Βλέπε απλά.

Μετά εἶναι η ἀκοή. Τ' αὐτιά, τα οποία τέρπονται, ευχαριστιοῦνται να ἀκούν. Τι να ἀκούν; Να ἀκούν ιστορίες βρώμικες, ἀνέκδοτα γαργαλιστικά, και ὅ,τι, ὅ,τι βρωμερόν τ' αὐτιά ευχαριστιοῦνται να ἀκούν. Βλέπετε κάποτε, στους ηλικιωμένους μάλιστα ἀνθρώπους, ὅταν πια το σῶμα δεν μπορεῖ να ἀνταποκριθεῖ στις ἐπιθυμίες του και στις ὁρμές του, η ψυχὴ ευχαριστεῖται -γιατί αὐτή στο βάθος ἀπό μέσα πορνεύει- ἀγαπά να βλέπει, ἀγαπά να ἀκούει. Το σῶμα εἶναι νεκρό περίπου. Αλλά η ψυχὴ δεν εἶναι νεκρή. Και πολλές φορές νομίζομε ὅτι μετάνοια, προσέξτε αὐτό το σημεῖο, θα 'θελα ἔτσι ἰδιαίτερως να σα τονίσω, ἀγαπητοί μου, νομίζομε πολλές φορές μετάνοια ὅτι...τι εἶναι; «*Μετάνοια εἶναι*», λέμε, «*να μετανοήσω να μην ξανακάνω μία πράξη*». Ὁχι, εἶναι να ἀλλάξω φρόνημα! Να μην πάω ξανά στην ἀνηθικότητα, ἀλλά να μην κάθομαι στο καφενεῖο να καυχιέμαι τα παλιά μου κατορθώματα. Τι πέτυχα, τι μάντρες πήδηξα και πού μπήκα και σε ποιες κρεβατοκάμαρες εἰσέδυσά για να ἀμαρτήσω κι ἐκεῖ να κάνω τον παλικάρά και τον ἥρωα. Δεν εἶναι μετάνοια αὐτό. Μετάνοια θα πει να ἀλλάξει η νοοτροπία μου πάνω στις πράξεις που κάποτε διέπραξα. Ἐτσι, παρακαλῶ πολύ στο θέμα αὐτό της ἀκοῆς, πρέπει να μισήσουμε, να μην ἀνεχόμαστε να ἀκούσουμε κάτι βρώμικο.

Μετά εἶναι η γεύσις. Ο Θεός ἔκανε την γεύση να δοκιμάζομε βεβαίως ὅλους τους καρπούς της γῆς, με την γλυκύτητά τους και τις ἰδιαίτερες γεύσεις τους. Ὅταν ὅμως κάνομε κάτι το ἐξεζητημένο, τότε δεν εἶναι πια η γεύσις, ἀλλά εἶναι η λαιμαργία. Ὅταν πια θέλομε να γαργαλάμε το λαρύγγι μας με ὅ,τι εἶναι ευχάριστο. Λέγει ο Μέγας Βασίλειος:

«Βρωμάτων περιεργεία πρὸς ἡδονὴν μετασκευάζων τὴν τράπεζαν». «Πρόσεξε, δεν θα φτιάχνεις το τραπέζι σου κατά τρόπον που να δημιουργείς περιέργεια, δηλαδή ποικιλία τέτοια φαγητών, που να δημιουργεί ἡδονή». Όχι. Θα είναι ευχάριστο το φαγητό, νόστιμο το φαγητό, όχι εξεζητημένο.

Ας προσέξουμε, αγαπητοί, αυτές τις τρεις αισθήσεις, που εκεί επικρατεί η περιέργεια, στα μάτια, στ' αυτιά, στην γεύση.

Είναι, όμως, και η περιέργεια στο να μάθουμε ξένα πράγματα. Ένα τέταρτο σημείο. Είναι η περιέργεια για την οποία η εποχή μας έχει ιδιαιτέρως το καύχημά της. Καυχιέται η εποχή μας. Ξέρετε σήμερα η εποχή μας έχει πολύ ανεπτυγμένη την περιέργεια του ιδιωτικού βίου των άλλων. *«Πώς μπήκες, πώς βγήκες, τι κάνεις στην κρεβατοκάμαρά σου...»*— για όνομα του Θεού. Κι αυτά θα τα δεις αύριο στις εφημερίδες και στα περιοδικά. Βάζουν οι δημοσιογράφοι, οι νοσηροί δημοσιογράφοι το μάτι στην κλειδαρότρυπα να δουν τι κάνεις μέσα στο σπίτι σου, μέσα στην κρεβατοκάμαρά σου. Για όνομα του Θεού. Και μη νομίσετε ότι είναι μόνο αυτοί. Και όλοι εκείνοι που αγοράζουν αυτά τα έντυπα και τα διαβάζουν μετά περιεργείας, ανήκουν στο ίδιο πάθος. Είναι αυτή η ένοχη περιέργεια το να μάθουμε τον ιδιωτικό βίο των άλλων ανθρώπων. Τι μας νοιάζει; Τι κάνει ο άλλος τι μ' ενδιαφέρει; Γί' αυτόν τον λόγο ας προσέξουμε επάνω σ' αυτό.

Τονίζει ιδιαιτέρως μάλιστα ο Απόστολος Παύλος για τις χήρες, εκείνες τις χήρες που είναι κουτσομπόλες, λέει στην Α' προς Τιμόθεον επιστολή του, 5^ο κεφάλαιο, 13: *«ἄμα δὲ καὶ ἄργαι(·δεν κάνουν δουλειά, γυρίζουν) μανθάνουσι περιερχόμεναι τὰς οἰκίας, οὐ μόνον δὲ ἄργαί, ἀλλὰ καὶ φλύαροι καὶ περίεργοι, λαλοῦσαι τὰ μὴ δέοντα(·αργές, τεμπέλες, φλύαρες, περίεργες· πάνε από σπίτι σε σπίτι, παίρνουν από δω, πηγαίνουν από κει και κάνουν το κουτσομπολιό τους)»*. Αυτό είναι φοβερό πράγμα. Είναι φοβερό πράγμα! Απ' αυτό, λέγει ο άγιος Εφραίμ ο Σύρος, *«Κύριε, γλύτωσέ με απ' αυτήν την περιέργεια, γλύτωσέ με»*. Και λέγει ο ίδιος ο άγιος Εφραίμ μια που τον ανέφερα: *«Μὴ περιεργάζου τὰ μὴ ἰδιά σου, διὰ τὸ μὴ ἀπωλέσης τὰ ἰδιά σου!»*. *«Μην περιεργάζεσαι εκείνα που είναι ξένα, για να μην χάσεις τα δικά σου»*. Τι περιεργάζεσαι; Περιεργάζεσαι κάνει ο άλλος; Θα χάσεις αυτά που έχεις εσύ. Πρόσεξε το: Θα χάσεις αυτά που έχεις εσύ. Ο δε Μέγας

Βασίλειος τονίζει επάνω σ' αυτό: *«Παῦσον τὰ τοῦ δαίμονος κακὰ περιεργαζόμενος»*. «Παύσε», λέει, «να περιεργάζεσαι του ενός και του αλλουνού τις άσχημες πλευρές του». Τι σε νοιάζει; Ποιος σε έβαλε κριτή, άνθρωπε; Ποιος σε έβαλε; Να περιεργάζεσαι και να μαθαίνεις τι κάνει ο άλλος.

Η περιέργεια, αγαπητοί μου, είναι κακό πράγμα. Η περιέργεια αποδεικνύει, προσέξате αυτό, έλλειψη αυτογνωσίας. Σημαίνει δεν ξέρεις ποιος είσαι εσύ και πας να ζητάς να μάθεις τι κάνει ο άλλος. Ακόμη παρουσιάζει έλλειψη σεβασμού. Δεν σέβεσαι την προσωπικότητα του αλλουνού, δεν τον σέβεσαι. Πας να δεις τι κάνει, να μάθεις τι κάνει, σώνει και καλά. Έχει έλλειψη αγάπης η περιέργεια. Δεν αγαπάς τον άλλον όταν είσαι περίεργος, να μάθεις εκείνα τα οποία ο άλλος δεν σου λέγει. Καλύπτεται, βέβαια, πάντα η περιέργεια, γιατί πρέπει πάντα να δικαιολογείται, από ένα δήθεν ενδιαφέρον. *«Πηγαίνω γιατί ενδιαφέρομαι για να μάθω»*, έτσι λένε οι άνθρωποι. Στην πραγματικότητα όμως αυτό το ενδιαφέρον δεν συνοδεύεται παρά με την κατηγορία και το κουτσομπολιό. Είναι γνωστό, ίσως όλοι να είμεθα περίεργοι, αλλά οι περίεργοι άνθρωποι είναι και ενοχλητικοί και ασυμπαθείς. Και αν κάποιος ξεπερνάει τα όρια, στο σπίτι μας και την παρέα μας, οπωσδήποτε δεν τον θέλουμε.

Αγαπητοί μου, πρέπει να θεραπεύσουμε την αρρώστια αυτήν. Είναι φοβερή αρρώστια. Θεραπεύεται με εξής τρία φάρμακα. Με την αυτογνωσία, γιατί η απουσία της κάνει την περιέργεια. Να αρχίσουμε να βλέπομε τον εαυτό μας. Όταν ο άλλος πάθει κάτι και το μάθομε, μην τρέξομε να μάθομε πιο πολλά. Αλλά να πούμε *«Σήμερα του γείτονα, αύριο εμένα»*. Κι όταν μπορώ να λέγω ότι και σε εμένα μπορεί να συμβεί αυτό που συνέβη στον γείτονα, τότε με την αυτογνωσία μου θα περιοριστώ να μην είμαι άνθρωπος περίεργος. Κι όταν σέβομαι τον άλλον κι όταν αγαπώ τον άλλον, τότε οπωσδήποτε, αγαπητοί μου, θα έχω θεραπεύσει το πάθος της περιεργείας.

ΠΡΟΣ ΔΟΞΑΝ ΤΟΥ ΑΓΙΟΥ ΤΡΙΑΔΙΚΟΥ ΘΕΟΥ

**και με απροσμέτρητη ευγνωμοσύνη στον πνευματικό μας καθοδηγητή
μακαριστό γέροντα Αθανάσιο Μυτιληναίο,**

ψηφιοποίηση και επιμέλεια της απομαγνητοφωνημένης ομιλίας:

Ελένη Λιναρδάκη, φιλόλογος

ΠΗΓΕΣ:

- Απομαγνητοφώνηση ομιλίας δια χειρός του αξιοτίμου κ. Αθανασίου Κ.
- https://www.arnion.gr/mp3/omilies/p_athanasios/xairetismoι/xairetismoι_014.mp3